

Glasilo „Slovenskega čebelarskega društva“
za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko s sedežem v Ljubljani.

Urejuje **Frančišek Rojina.**

Izhaja po enkrat na mesec in se pošilja udom brezplačno.

Vsebina: Fr. L.: Mesečna opravila. — P.: Odmevi. — Jan. Jurančič: Podatki o zdravljenju trotničnega panja. — Peter Strel: Novince in čebele. — Fr. Rojina: Društveni čebelnjak na čebelarski razstavi na Dunaju. — Dopisi. — Raznoterosti. — A. Bukovic: Poročilo v odborovih sejah, katere so se vršile po zadnjem občnem zboru. — Vabilo na čebelarski shod. — Listnica uredništva. — Oznaniła.

Mesečna opravila.

(Piše Fr. L.)

Mali srpan.

Rojenje končano!

Kakor mesec maj, tako je bil tudi pretečeni mesec precej ugoden za našo čebelorejo. V kraju pisca teh vrstic je bilo mesca maja kakor tudi junija le po 11 dni, da bi ne bilo kaj dežja padlo. Vendar pa, ker ni deževalo po cele dni, ampak le nekaj ur ali minut na dan, in se je potem zjasnilo, so čebele dobro izletovale, obrojile in tudi še precej medu nanesele.

Kaj pa naj počnemo z zakasnelimi roji v juliju? Ne kaže družega, kot vračevati jih izrojencem po navodilih, v prešnjih številkah „Slovenskega Čebelarja“ objavljenih, in sicer zato, ker se skoro da nikjer ne morejo več dobro razviti, plodišče s satniki zastaviti in s potrebnim živežem preskrbeti. Da bi nam pa taki kasni roji še kaj medu za božične potvice prinesli, ni upanja! Zraven tega pa taki roji izrojence silno oslabijo, da tudi ti nikamor naprej ne morejo. Torej rojev več ne sprejemati! Saj močan jalovec ali pa zgoden izrojenc ali zgoden prvec, da nam, če le količkaj ugodno poletje in jesen, veliko več dobička, kot 2–3 kasni roji!

Po prvi košnji se za nekaj časa boljša paša pretrga, dokler ne prične cvésti kostanj. V tem času treba pregledati panjove. Če je bila paša poprej izvrstna in roji zgodnji, lahko dobimo od močnih prucev in posebno od močnih jalovcev nekaj medu. Odvzete medene satnike, vsaj do polovice pokrite, obesimo v točilo in iztočimo. Satnikov po okrajih s pokritim medom na sredi pa še z odprto zalego, ne smemo dajati v točilo, pač pa z vso pokrito zalego, ako previdno vrtimo, ker z mirnim vrtenjem zaprti zalegi nič ne škodujemo. Po iztočenju jo obesimo nazaj v plodišče. Umevno, da moramo zaprtim medenim satnikom, preden jih denemo v točilo, z ostrim v mrzlo vodo pomočenim nožem pokrovce na oni strani k stenam točila obrnjenim, odstraniti, starejše satnike hitreje, novejše pa počasneje vrteti, da se nam ne polomijo. Voščene pokrovce, kakor tudi vse voščene odpadke shranjujmo v dobro zaprti škatli ali zabožku. Škoda vsake voščene drobtine, ki se po nepotrebnem zavrže! Kadar smo iztočili med iz ene strani satnika, odkrijemo pokrovce na drugi strani in nadaljujemo to „sladko opravilo“, dokler ne izpraznimo vseh satnikov. Prazne sicer, pa vendar z medom obrizgane satnike, obesimo, da jih čebele obližejo, v kako stojalo, pol ure pred solnčnim zahodom (če je lepo vreme in čebele še izletujejo), par korakov pred čebelnjak ali pa, če se dobra paša nadaljuje, nazaj v iste panjove, iz katerih so bili vzeti, da jih čebele vnovič napolnijo. Iz pomladanskih rož nanese med je po okusu in duhu najfinejši, pa tudi najzdravejši, zato ga nikar ne prodajajmo, ampak ga za domačo potrebo shranimo. Shraniti ga treba v čiste ploščevinaste lonce ali pa v steklenice, povsod enako široke. V lesenih posodah zgubi po lesu na okusu in tudi rad barvo spremeni, lončene posode pa pri strjevanju rade počijo, ako so bile do vrha napolnjene, kar mora biti, če hočemo med za dalj časa shraniti.

Z medom napolnjene posode in dobro s pokrovi pokrite ali z voščnim papirjem zavezane, odnesemo v hladno, pa ne vlažno klet in postavimo na lesene police.

Previdno je, da nekaj polnih, popolnoma zadelanih medenih satnikov shranimo za slučaj slabe jesenske paše, ker veliko ložje je tak satnik obesiti čebelam v gnezdo v dopolnilo zimske zaloge, kakor šele čebele s tekočim medom pitati. One ga morajo prenašati v satnike in iste zalepiti, mi pa zgubljam po nepotrebnem čas in si napravljamo neprijetno in dostikrat tudi nehvaležno delo, ako nas zima prehiti in se čebele stisnejo v grozd okoli nepokritega medu.

Preganjanje trotov pri pridnih plemenjakih se je pričelo že začetkom tega mesca, pa le tam, kjer ni posebne paše. Tako minljiva je slava tega sveta! Ni še dolgo, ko so čebele z občudovanja vredno nežnostjo svoje čistilce gojile in negovale, a sedaj? Brezobzirno jih pode iz panja kot vsiljive postopače in požrešneže, ki se za drugo ne brigajo, kakor da nabašejo z dragoceno sladčico svoje vedno lačne želodčke. Seveda svojemu poklicu so zadostili — pokojnine pa čebele ne poznajo! Pri panjovih s premakljivim satovjem lahko čebelam pri odstranjevanju trotov pomagamo, ako iste potisnjene kam v kot panja, ven pometemo in vržemo v krop. Loviti in tlačiti jih na

bradah panjev ni ne lepo, ne prijetno! Vsak dan jih uničimo nekaj (ne vseh istega panja v enem dnevu!) in čebele nam bodo hvaležne za to njim dosti težavno opravilo. Trotom revčkom pa prihranimo grozno umiranje za lakoto.

Slednjič ne pozabimo oslabela ljudstva koncem tega mesca združiti, ker morajo le močna ljudstva prihodnjo jesensko pašo dobro izkoristiti. Veše, sršene, ose, mravlje i. t. d. pri čebelnjaku ne trpimo! Skrbimo, da imajo v plodišču čebele pravilno izdelano satovje, starejše dajajmo v mednik, poškodovano odjemljimo in ga z lepim, ali pa s celimi umetnimi medstenci nadomestimo.

V krajih, kjer se v pičli meri seje ajda, nahaja le malo jesenskega resja, gozda, travnikov, deteljišč, sploh malo čebelne jesenske paše, treba matice pri jalovih panjovih ali pa močnih prvcih, katerih ne kaže pustiti za plemenjake, omejiti z matično mrežo le na nekaj malega satnikov, da se ne porabi vsa zaloga za preobilno zalego. Veliko čebel v jeseni, po končani paši, pa nič ali premalo medu — slabo gospodarstvo!

Odmevi.

IV.

V zadnji številki sem bil omenil, da je nekdo nekoliko pohvalil tudi lastovko. A oglasila sta se zoper njega kar dva nasprotnika. Hiemer v „Čebelarstem mesečniku“ pripoveduje, da je iz radovednosti ustrelil lastovko; v želodcu je našel vse polno čebel, med njimi pa samo jedno muho. Tudi drugi so to opazovali. Tudi Schachinger v „Čebelarstkih novicah“ potrja, da lastovke res love čebele. A radi tega ne bodemo preganjali ljube in prijazne tičice, ki nam naznanja bližajčo se pomlad in katero le neradi vidimo v jeseni potovati v gorkejšje kraje. Ona je ljub gost naših hiš, in tudi pri čebelah ne stori tolike škode, ker so panji ob času, ko ona lovi čebele, živalni in se nekaj čebel ne pozna pri toliki množici. Le to je neprijetno, če nam ulovi kako matico na prašitvi. Če nam le preveč škode delajo, se jih lahko obranimo, če jih ne pustimo gnezdit. Pomisliti pa moramo vedno, da so one jako koristne tice, ker love neprijeten in škodljiv mrčes . . .

Omenil sem že nekoč, kako je nek nemški čebelar brezmatičen panj in matico, katero je hotel (brezmatičnemu) ljudstvu dodati, pomočil z mrzlo vodo. Nek češki čebelar je pa pomočil matico v strd ter jo je spustil med čebele; čebele so jo oblizale, matica je dobila vonj po panju in čebele ji niso storile nič žalega. Mlada plemenita matica, ki jo hočemo zameniti z že poprej odvezto staro, se doda panju, zaprta v matičnici; hrane mora imeti v hišici za par dni. Če čez 12—48 ur krepko potrkamo na panj in se čebele s kratkim šumom oglasijo, lahko izpustimo matico. Toda švicarski čebelarški list priporoča, da zamašimo odprtino matičnice s kandisom, odzvamemo nekaj satov in čebele nekoliko pomočimo z medeno vodo. To se sme le zjutraj ali

zvečer zgoditi, ko so vse čebele doma. Kdor ima plemenite matice in se boji zanje, mu svetujem ta oprezni način.

Če je pa panj že bolj slaboten in ga hočemo združiti s sosedom, imamo pa več priprostih načinov, kateri so bili v „Čebelarju“ že večkrat omenjeni. Povem naj le, kako sta dva Švicarja pozimi zedinila panja. Urednik Göldi odpre pri lepem gorkem zimskem dnevu, ko čebele pridno izletavajo, brezmatičen panj, ter odkrije z nožem zadelan med; čebele se napijo medu, na kar jih odtrese na desko, katero odnese na vrt; prej še pritakne žrelo. Čebele lete domov, najdejo vse zaprto, ter se sprosijo v sosednje panje, kateri jih radi sprejmejo, ker so napolnjene z medom. Drug čebelar je pa 28. januarja ob 1/2 5. uri zvečer pri temperaturi 1° R srečno združil brezmatičnika s sosedom na sledeči način: Pri sosedu, ki je imel dobro matico, je odstranil vse prazne sate. Satnik, na katerem so že sedele čebele, je pomazal s tekočim medom, pod ljudstvo je tudi potisnil karton, in na njega zadnji rob je nasul medu. Nato je vzel iz brezmatičnika vse satove ter jih je obesil v soseda; panj je zopet gorško odel. Vsa reč je trajala tri minute. Čez pol ure je bil panj povsem miren in drugi dan pri pregledu ni našel nobene poklane čebele. Ni torej nevarno, pozimi združevati panje, le hitro se mora ravnati, da se panj ne prehladi; tudi ne sme biti dan premrzl.

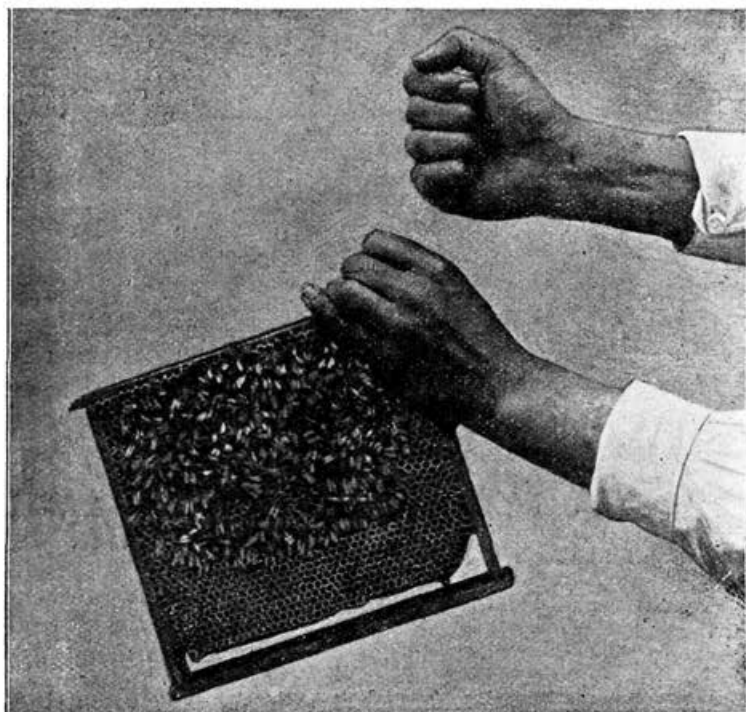
Včasih postanejo poleti lepi panji vsled kake nezgode brezmatični. Da si čebelar hitro pomaga, je vedno dobro imeti par matic pri rokah. Kdor se hoče priprostega načina držati, naj vsadi nekaj malih družcev v kranjske panje, v potrebi lahko združiš mal panjiček z brezmatičnim. Če pa nisi porabil matic in rojičev, jih lahko združiš v jeseni. To je prav jednostaven in za naše razmere jako ugoden način. Kdor pa hoče matice same nekaj časa hraniti, mu pa priporočam sledeči švicarski način: Zapri matico v prostorno matičnico,*) njena konca pa zapri z zamaškoma iz probkovine. V znotranjo stran zamaškov naredi luknjo, katero napolni s strjenim medom, da ima matica nekaj hrane. Ko si matico zaprl, namaži matičino hišico s strjenim medom, položi jo vrhu satnikov kakega panja ter jo toplo odeni. Matičnica naj se vsak dan pomaže s strjenim medom; čebele rade prihajajo k tuji matici ter ližejo med. Par čebel je pri tem vedno toliko usmiljenih, da pitajo matico. Kdor bi ne mazal matičnice z medom, se mu zna prigoditi, da čebele puste tujo matico čisto v nemar, da mora žalostno poginiti. Tudi luknje v zamaških naj se v potrebi zopet napolnijo z medom. Na ta način ohranimo matice lahko 14 dni pri življenju. Oplemenjeno matico pita vsak panj, bodisi matičen ali brezmatičen, neoplojeno matico pa samo brezmatičen.**)

Barva medu je, kakor obče znano, pri raznih vrstah zelo različna. Splošno se sodi, da je spomladanski med bolj svetle, poletni med pa temne barve. Toda tudi poleti se dobiva med, ki je svetle barve. Ena in ista cvetica daje v različnih krajih tudi med različne barve. Barva medu je torej

*) V kratkem priobčim v »Čebelarju« nekaj slik najboljših matičnic. — Pis.

**) Švicarji hranijo matice v malih panjih, ki so razdeljeni v več oddelkov (6); v vsakem oddelku sta jeden ali dva sati. — Morebiti priobči »Čebelar« svoječasno kako podoba o švicarskem čebelarstvu. — Pis.

odvisna od tal, na katerih rasto medunosne rastline. Cvetice na apnenih tleh dajo svetel med, one na peščenih in ilovnatih tleh pa temnega, kakor pri vinu, ki ima tudi svoj okus po zemlji. Bog ve, kakšen bi bil naš cviček (Bog ga nam daj obilo!), ko bi rasel na barju. Različno sočivje zahteva tudi posebno zemljo, drugače ni okusno in užitno. Kjer je v zemlji mnogo železnatih snovi, cika tudi češnjev med, ki je drugače tako svetel, na rujavkasto. To vse in še marsikaj o različnih medenih preskušnjah berem v švicarskem listu, a tega ne morem tako natanko razložiti; kadar se zopet snidem z zadnjič omenjenim čarovnikom, ga naprosim, da razloži on vso stvar. Da pa gotove rastline in gotove vrste zemlje dajo le temen med, to je istina.

Ko smo med iztočili, ga ne smemo v posodi zmešati. Nekateri to priporočajo, pa ni prav, če tudi morebiti res prej kristalizira. Strdi se sicer, a če ga zopet raztajamo, naredi se na njem obilo pene. Če topimo med pri ognju, ga ne smemo pregrete, ker postane temen, ogreti se sme le do 40°. — Z medom sploh moramo lepo ravnati. Iz panjev smemo le toliko satov odvzeti, kolikor jih lahko iztočimo v enem ali dveh dneh; da bi sate dalje časa v omari hranili, ne gre, tak med je rad vodén. Med naj nekaj dni pokrit stoji na suhem, gorkem prostoru, da se vsa nesnaga in drobci naberejo na površju. Te večkrat posnamemo, in če se je med izčistil, ga hranimo v dobro zaprtih steklenicah, katere postavimo na suh prostor. V sobi, kjer točimo med, naj ne bo drugih dišečih reči, ker se strd rada navzame tujega duha. Točilo naj bo vedno snažno in v dobrem stanu. Vse

to sem sicer morebiti že v drugi obliki povedal, a ne morem si kaj, da ne bi zopet opominjal čebelarjev, da naj ne delajo z medom — oprostite trpek izraz — kakor svinja z mehcom. Vem, da pri marsikateremu tudi to ne bo pomagalo, ker si marsikdo ne da nič dopovedati.

Tudi o vosku hočem danes nekaj malega ziniti. Če hočemo lep, rumen vosek skuhati, ne smemo rabiti studenčnice, posebno tam ne, kjer se mnogo rumene ilovice ali rudečega peska v zemlji nahaja. Taka voda ima vedno nekaj železa v sebi, in vosek vsled železnatih primesi le prerad porujavi. Najboljša voda je kapnica, deževnica.

Nekateri čebelar se je že jezil, če je dobil sat v roke, ki je imel poleg čebelnega satja tudi trotovje. Posebno nerodno je, če je tak sat v sredi vališča, ker matica posebno poleti le prerada leže trote. Temu se lahko v okom pride. Trotovje se lepo izreže in vstavi se čebelno satje. Čebele čez noč takoj zvežejo in pritrdijo sat, in če si reč količkaj čedno naredil, imaš lep sat, katerega lahko povsod porabiš. Tak sat je ravno tako trden kakor vsak drugi, se ne prelomi v točilu, in tudi ne, če otresaš čebele raz sat. Otresavanje čebel raz sat je sicer prav priprosto opravilo, a se večkrat dela nepravilno. Treba je prijeti sat v enem oglu trdno v levo roko, s pestjo desne roke pa udarimo jeden- ali dvakrat krepko na levo roko in ne na satnik. Čebele popadajo takoj na podloženi papir ali v panj nazaj. (Glej podobo na 109. strani!) Najložje otresamo satje, v katerem je zalega ali strd pokrita. Sat z jajci ali nezadelanim medom bolje s peresom omedemo čebel. Z otresanjem se tudi spozna, če je deloma pokrit med že zrel za točilo. Če krepko udariš na sat in odprta strd ne brizgne iz satja, je to znamenje, da je med že zadosti gost in goden.

Konečno naj omenim še nekoliko o obsenčenju panjev in čebelnjakov. Če je čebelnjak proti jugu obrnjen, solnce poleti močno pripeka na panje. Paziti moramo, da solnce na panje ne sije, k večjemu žrela sme obsevati; drugače se zna panj posuti. Nekateri sade pred ulnjak drevesa, kar je hvalevredno, posebno akacije so izvrstne, ker dobe spomladi kasno listje, in ima spomladansko solnce prost dostop do panjev; tudi dajejo obilo medu. Drugi zopet sade ob čebelnjaku trto ali plemenito sadje. Senca je pri panjih poleti zmerom koristna, ker čebele v hladu čvrsteje delajo; v preveliki vročini polenč tudi čebele. Panji, ki so obrnjeni proti severu ali izhodu in so vedno v senci, dajo redoma več medu, ko južni panji, če tudi manj rojijo. Čebele spomladi sicer kasneje izlete, a pri pomladanskih izletih se jih ne pogubi toliko in panji so močni kadar paša zastavi. Senčen in odsolnčen kraj za čebelnjak nikakor ni neugoden, kar je svoj čas v „Čebelarju“ že g. Lampé poudarjal.

P.

Podatki o zdravljenju trotničnega panja.

Trotničnost razločujemo v tri vrste, namreč: 1. da leže stara, oplemenjena matica le trotova jajca; 2. da leže istotaka jajca mlada,

ne oplemenjena matica; 3. da leže jajca delavka. Prvi slučaj se pripeti, ako se oplemenjena matica vsled kakega pritiska, padca ali na kak drug način poškoduje, da ne more več jajc med polaganjem z od trota prejetim semenom oprášiti. Drugi slučaj nastopi pa, ako se mlada matica izvali v takem času, ko je malo ali nič trotov, torej se ne more oplemeniti; v teku kakih 6 tednov zgubi zmožnost plemenjenja (pojatnost), na kar začne leči jajca, iz katerih se izvalijo seveda le troti. Tretji slučaj pripeti se pa takrat, ako ostane čebelno ljudstvo dalj časa brezmatično in se mu sploh ne pomaga do sredstva, da bi si zamoglo izrediti drugo matico; takrat začne ena ali več delavk leči jajca, iz kojih se izvalijo zopet le troti, ker delavka sploh ni plemenjenja zmožna.

Ali leže v trotničnem panju sploh matica ali delavka, se spozna na tem, da matica — nevedoč, da ni zmožna jajc oprášiti — hoče torej leči delavčne jajca in je vsled tega tedaj trotova zalega le v delavčnih celicah; čebela pa polaga jajca tudi v trotove celice — ako so take v bližini gnezda ali ako se sploh v panju nahajajo — ker ona čuti potrebo trotov za oplemenenje mlade matice.

V prvem in drugem slučaju, ko leže matica trotova jajca, je panju lako pomagati, ako je še dovolj čebel; treba le dosedanjo nesposobno matico odstraniti in mu dati tretji dan drugo v hišico zaprto. Ako pa oplemenjene matice nimamo na razpolago, damo mu takoj po odstranjenju pomanjkljive matice par satov zalege s čebelami vred; iz te zalege si po tem ljudstvo izredi drugo matico. Omenim pa še enkrat, da ljudstvo še mora sploh biti dovolj močno, kajti v treh tednih bo še mlada matica komaj začela redno nastavljati zalego, in po tem še mine zopet tri tedne, predno prve čebele iz te nove zalege redno na pašo izletavajo; v 6 tednih pa že od onih prejšnjih starih čebel skoraj nobene več ne bo. Da se panj med tem časom obdrži v potrebni moči, treba mu dati par satov zalege, pa brez čebel, kajti zdaj je že matična celica, oziroma izležena mlada matica pred tujimi čebelami v nevarnosti.

Veliko težje je pa ozdraviti trotnični panj, kakoršen je tukaj omenjen v 3. slučaju, t. j. da delavka — trotovka jajca leže. V tem slučaju se čebele kar nič ne čutijo brezmatične, temveč smatrajo trotovko kot pravo matico; pa tudi druge prave matice nobene ne sprejmejo, dokler je trotovka v panju, ali se pa umetno ne prisilijo k zavesti svojega nepravilnega stanja.

Na mojem čebelnem stališču so se letos pojavile vse te tukaj navedene tri vrste trotničnosti, ter sem — misleč, da je zopet prišla priložnost za tehten poskus v praksi — se takoj pripravil na delo. Pred mnogimi leti sem nek tak trotnični panj zdravil celih 6 tednov; med tem časom me je stal najmanj 8 satov zalege in še nekaj medu, potem še le je prišel v red. Iz tega lahko povzamemo, da slabi trotnični panji niso vredni takih poskusov, temveč je najbolje, satovje s čebelami vred pridjati drugim panjem, na pr. v medišče ali zadej za okno, skozi koje jih pustimo skozi ozko špranjo oziroma veho, da se počasi združijo. — Letos se mi je pa ta poskušnja bolje posrečila, morda sem jo tudi bolje izvršil. Bilo je 14. junija, ko sem zapazil,

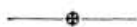

da je panj trotničen; bil je še toliko čebelnat, da bi obsedel 10 polsatov prav dobro. Ta panj je imel namreč „trotovkvo-delavko“. Takoj mu pridenem 4 sate zalege (vsake starosti) s čebelami vred, praznih satov mu pa toliko odvzamem, da zdaj ves izdelek dobro obsede. Čez en teden dam mu še en sat večinoma nepokrite zalege brez čebel, da ko bi prej ne nastavil matičnih celic, jih vsaj zdaj zamore; dalje ga pa nisem nič vznemirjal in pregledoval, le po zunanjem kretanju sem ga pogosto opazoval, in zdelo se mi je, da postaja vedno živahnejši. Še le 4. t. m., t. j. čez cele tri tedne pregledam ga znotraj in — kaj najdem? Že trije sati so bili z jajčki in črviči zaleženi! To me je seveda jako iznenadilo, da se mi je tako kočljivo delo kar naravnost posrečilo. Da bi mu pa jaz pomotoma pridjal s čebelami vred staro matico iz drugega panja, je izključeno, kajti takrat bi v treh tednih moralo biti več zalege in sicer v vsaki starosti. Slučaj je le tako razumljiv, da so se one z zalego vred pridjane čebele nekako bolj same za se držale, se takoj brezmatičnosti zavedle in nastavile matične celice, one domače (trotnične) so se jim pa tako počasi privadile in matične celice mirno priznale. Glaven povod k uspehu, mislim, bil je ta, da nisem panja med tem časom nič odpiral ter čebel vznemirjal, sicer bi gotovo — in še opetovano — matične celice izgrizle, kakor so taki republikanski svojeglavneži navajeni. Zdaj je ljudstvo glede moči in vsega enako vsakemu letošnjemu izrojencu.

Zdelo se mi je vredno, da to objavim, kajti ravno zdaj meseca julija so taki slučaji na dnevnem redu, ko se marsikatera mlada matica na ženitvanjskem izletu zgubi, čebelarjevo oko pa nekoliko prepozno pride na pravi sled.

V Slovenskih goricah, dne 6. julija 1903.

Jan. Jurančič.

Novinec in čebele!

Po Dolenjskem je čebelarija skoraj gotovo premalo prebujena in potrebno je, da se tudi pri nas oprimemo te prijetne zabave in stoterokrat poplaččenega truda.

Kmet, ki se pri nas trudi od zgodnje spomladi do pozne zime po vinogradih s težko matiko ter prisluži, ako je varčen, le komaj za davke, bi imel lepši in uspešnejši dohodek — pri čebeli.*)

Kot letošnji novinec začel sem čebelarijo s petimi starimi panjovi, in poskusil sem, četudi strahopetno, prvič muhe pasti.

Naročil sem si knjige za pouk, panjove novega sistema, umetno satovje, prestrezalo za roje, mrežo za čez glavo, rokovice i. t. d., i. t. d., a vkljub vsem tem pripravam bal sem se čebele — kakor pri nas pravimo — „vrag križa.“

Ko sem imel prve roje, bal sem se priti s čebelami v dotiko, ter le druge prijatelje prosil in klical na pomoč za ogrebanje.

*) Poleg vinarstva, recimo! — Op. ured.

Toda strah je polegel, privajal sem se delu kod novinec od dne do dne, tako da me sedaj le veseli, ako imam čast ugrebati roj v panj.

Novi panjovi so stali v resnici novce, toda ni mi žal, kajti poleg zabave razvidim, da bode že letos moje delo in stroški pokriti.*)

Veselje pa, ki se ga človek pri tej marljivi živalici pridobi, je že veliko več vredno nego pa pokritje stroškov.

Od sedaj naprej ne zapustim čebele ter morajo bučati do smrti na mojem vrtu.

Pa omeniti moram tudi sosede, ki so si kar v par tednih tudi naročili čebele, ki najdejo resnično, da je to podjetje zabavno in bolj poučljivo, nego pa tarokpartije po gostilnah.

Mnogo sosedov se je pri nas po mojem vzgledu tudi naročilo boljše panjove, ter z vnemo goje sedaj napredno čebelarijo, ker najdejo v njej vse dobrote, vse veselje in vse plačilo.

Kdor ima torej pripraven prostor in primeroma dovolj prostega časa, tisti naj si omisli čebele, ker bode gotovo vžival toliko prijetne zabave, kakor jaz.

Mokronog, dné 5. junija 1903.

Peter Strel,
čebelarski novinec.

Društveni čebelnjak na čebelarski razstavi na Dunaju.

(Fr. Rojina.)

Centralno čebelarsko društvo na Dunaju, oziroma razstavi odbor je povabil izmed drugih čebelarskih društev tudi naše, naj razstavi skupno v svojem paviljonu kranjske čebele. Že na občnem zboru se je posvetovalo, kaj naj društvo razstavi. Iz početka nameravalo se je razstaviti originalen, star gorenjski čebelnjak, napolnjen z navadnimi kranjskimi koriti. Našel sem v Drulovki pod Kranjem pravi original takega ulnjaka iz 1812. leta, a dedec je hotel, dasi nima čebel v njem, 80 kron zanj. Pa sem si mislil: 200 kron bo stal, predno bo na razstavi, in ker je starina ves črviv, je mogoče, da poti ne vzdrži, posebno če pride pri prevažanju in raznem prekladanju v roke takim železniškim delavcem, ki bi ne ravnali baš najprevidnejše s takim častitljivim starcem, in bi prišlo naposled na Dunaj le kup črvojedine. To svoje mnenje sem povedal odboru v njegovi seji dne 8. marca, na kar smo jednoglasno sklenili postaviti lep nov čebelnjak, v katerem bomo razstavili lahko kranjske, francoske (Droryjeve), nemške (Gerstungove) in dunajske panje.

Odbor mi je dal nalogo, naj napravim primeren načrt ter dobim spretnega tesarja. 3. aprila stal je na razstavnem prostoru na Dunaju tak čebelnjak, kakoršnega vidite na tej-le sliki v ozadju. Dolg je bil nekoliko čez 4 m,

*) Dneva sicer ni hvaliti pred večerom, a kdo na božjem svétu ima več upanja, kot ravno čebelar, zlasti še mlad začetnik, ki je okusil prve sladkosti tega rajskega veselja! — Op. ured.

širok pa dobre tri. V spodnji vrsti so polni kranjski panji, v drugi francoski in v tretji nemški z dvema dunajskima. Razstavili smo 10 razstavljavci in smo dobili sicer res 18 odlikovanj, a kakoršne čebele smo razstavili, se je vendar vsak poznavatelj razmer čudil, da društvo ni bilo deležno kakega častnega darila. Pa naj bo temu kakor je, da je le to resnica, da so bile naše čebele najbolj močne. Vreme je bilo večinoma zelo slabo, a kadar je posijalo količkaj solnce, zašumele so naše čebele prve, če pa je postalo gorko, tedaj so se prašile in nosile vodo in obnožino tako močno, da so imponirale slehernemu čebelarju. Reklamo delale so si same! „Wunderbar, die Krainerbiene!“ — „Sehr brave Völker!“ — — in še več podobnih vsklikov sem čul, da sem res bolj pokonci hodil okoli našega čebelnjaka, kakor sicer hodi kranjski ljudski učitelj.

Prešel je čas razstave in treba je bilo spraviti čebele ali domu, ali jih prodati. Predsednik razstavnega odbora je obljubil, da vzame čebelarstva šola na Dunaju vse čebele, kar jih ne bomo drugim prodali, čebelnjak pa naj bi prodal nek dunajski prijatelj, za kolikor bi mogel. Za cene čebel smo se tudi pogodili, in brez skrbi sem se vrnil z Dunaja. Kar dobim telegram: „Bienenhaus nicht angenommen, was nun?“ — Kadar me kaj nenadoma ujezi, rad malo zakolnem — Bog mi grehe odpusti — in tudi takrat so me mati opomnili, da ni lepo, če rečem „Teufel“. Peljal sem se nemudoma v Ljubljano vprašat odbornike, kaj storiti s čebelnjakom. Ker si ga ti postavil, pojdi ga še podret, nate se zanesemo, ker si „cimpermanov“ sin in znaš s tako stvarjo „v caker“ hoditi, drugače ga ne spravi živa duša več skupaj, če bi ga podirali dunajski mesarji. In šel sem — dasi sem bil Dunaja in voznje že do grla sit — čez pol ure že na vlak.

Ponujal mi je predsednik 120 kron za čebelnjak, jaz pa pravim: „200 K dajte, ne bora več ne manj, pa je Vaš, pa še samo zato za tako malo ceno,

ker bo za čebelarstvo šolo, da bodete imeli vsaj lep spomin na nas“. In udarila sva ter sklenila kupčijo. Takoj je komandiral 10 delavcev, naj ga podero. Zagnali so se kot hijene na čebelnjak, da je kar hreščalo in so trske letele od njega. Bilo mi je žal ličnega ulujaka, ki je bil kakor bi ga iz skatlice vzel, a tudi vesel sem bil, da sem bil rešen nadaljnih sitnosti in skrbi.

Dopisi.

Z Velikih Poljan, dne 1. julija. — Kedar imajo čebelarji kaj posebnega, se prav radi pobahajo. No, da bi se jaz že v začetku julija bahal s čebelarstvo letino, zdi se mi baš prezgodaj. Ali resnici na ljubo pa Vam moram povedati, da tako medenih čebel v tem času še nad 80 let stari čebelarji ne pomnijo.

Pri nas je bolj pozna pomladanska paša, ker ni rešja, in je prvo glavno cvetje črešnja in potem nepretrgoma do avgusta različno cvetja. Jaz čebelarim v normalnih panjih, 7 col vis, 12 col šir. notranje mere, dolgost 16 satnikov; potem imam nemške panje (gerstungovce) in Dzierzonove. In odkrito priznavam, da ima vsak svoje posebne dobre lastnosti. Gerstungovec je vse hvale vreden, samo da ima dosti živali in mlado krepko matico; dasi isti pozneje roji, vendar njegovi roji prekašajo vse druge. Dzierzonovce hvalim, ker preje rojijo, a po trikrat tudi, in močne roje dajejo. Imel sem 28. maja prvi roj, in potem zaporedoma. Prvi roji imajo že 14. in 16. satnik dodelan, a vse z zalego in medom zakidano, tudi drugji od 15. junija že 11. in tudi 14. sat dodelan; da, celo tretji roji imajo že 10. in 11. satnik dodelan; skratka, nimam roja, kojemu bi se med ne vidil od zadej. Pred 3 dnevi naredil sem iz močnega drugca gerstungovca dva roja; večjemu sem dal v Dzierzonov panj 6 satnikov; malega pa sem vsadil v normalni panj s 5 satniki. Do danes sta oba z medom vse sate napolnila, da nima matica skoro kam jajčeca nesti. Včeraj položil sem sat v panj, da bi čebele izlizale med, ker ga nisem sam čisto ven vzeti mogel, a kako se danes začudim, ko vidim, da je bil sat do zadnje luknjice z medom zopet napolnjen. Kar mi jih je bolj zgodaj rojilo, dali so mi vsi po tri roje, a zadnji štirje le po en roj. Nimam ga panja, kjer bi se med ne videl, bodisi tudi izrojeneec. Izrojenci gerstungovci tehtajo od 27 do 36 kg, dasi so dali prve roje po 4 in 4½ kg težke. Ali le to mi dela sitnost, ker so vsi ob matice prišli; 5 po vrsti sem pregledal, koji so pred 16 dnevi odrojili, a nobeden nima zalege, medu pa polno in čebele pridno nosijo med in cvetni prah ter so pri tem čisto normalne. Vsem petim vcepil sem nepokrito mlado zalego; združevati se mi jih zdi neumestno, ker imajo dosti medu in živali, da so pa tako ob matice prišle, sam ne vem pravega vzroka. Pač pa svetujem uredniku našega lista, naj le večkrat ponovi, kako se treba prepričati, ima li panj izrojeneec matico ali ne, in če jo nima, kaj ž njim storiti.*)

*) Da bi prišlo kar pet močnih panjev zaporedoma ob matice, bi bil čuden slučaj. Najbrže ste se premalo natančno prepričali, so panji res brezmatični ali ne. Izrojencu ostane

Še nekaj naj pripomnim, kar nisem še doživel. V nedeljo 29. junija ob treh popoldne, sem videl 50 metrov od svojega čebelnjaka kakih 10 m visoko v zraku matico s trotom sklenjeno. Okrog tega zakonskega para bilo je 5 trotov, ki so se zaganjali v sklenjeni par kakor koštrunje. Kar pade matica s trotom na tla prav pred mene; v tem hipu se trot od matice odloči, jo pusti in odleti; matica ostane eno minuto na tleh, potem pa tudi odleti, a zelo visoko, tako da ne vem, je bila moja ali ne.

K zaključku svojega dopisa vsem čebelarjen srčen pozdrav in vsakemu želim tako letino, kakoršna je sedaj pri nas, ko je pod smreko vse mokro in na lažji ravno tako.

J. Andolšek.

Iz Zg. Kašlja, koncem junija 1903. — Gotovo se bode marsikateri stari znanec spominjal moje lanske hvale in si mislil, zakaj letos molčim. Prezímili smo vsi čebelarji v bližnji okolici dobro. Z nestrpnostjo pričakovali smo konec aprila prvih rojev, ker so razna znamenja kazala na to. Toda strupena burja v drugi polovici aprila nam je odpihala blaženi up. Mrzel dež več dni pripravil je ob polnih in za roje pripravljenih panjih čebelarja v nevoljo. Posledice neugodnega vremena niso izostale. Mesto rojevega šuma, ki čebelarju tako prija, začuli smo matice peti, in mesto prvih rojev dobili smo pevce.

Vendar je vkljub neugodnemu začetku maja izletel prvi roj dne 7. maja iz čebelnjaka Ivana Jamška v Zg. Kašlju, kakor sem Vam, g. urednik, svoječasno sporočil. Zavidali smo ga seveda vsi, ker nas je prekosil. Toda kmalo potem imeli smo tudi drugi opravila čez glavo z roji. Konec maja bilo je rojev, bi rekel preveč, ker tudi letos kakor lani medila je močno smreka.

Dobro pašo dale so meseca maja pri nas sledeče rastline: divji kostanj, češminje, smreka, rudeča detelja in esparzeta. Akacija je letos jako malo cvetela. Kakor vselej, kadar medi smreka, je mnogo rojev, tako je tudi letos dobil dne 13. t. m. Jožef Avsec v Zg. Kašlju devičnika iz roja, ki je izletel dne 16. maja. Tudi drugi upamo še na devičnike, dasiravno se jih ne veselimo posebno. Kako bomo kaj srečni v prihodnje, bodem že poročal, ako se mi bode dovolil mali prostorček.

Čebelarški pozdrav vsem udom

Mercina.

le najmlajša matica, ki ne izleti nekaj dni na prašenje, da se očvrsti in potem še tudi takoj ne začne leči jajčec, dokler se ji jajčnika popolnoma ne razvijeta, tako da po 16 dneh izrojenc še ne more imeti pokrite zalege, pač pa nekoliko v ličinkah ali komaj še v jajčkih, kar bi gotovo opazili, da ste natančneje pogledali. Ako se hočete prepričati, ima li izrojenc matico, dajte mu sat z zalego v gnjidad; če napihnejo čebele matičnjake nad mlado zalego, je to znamenje, da panj nima matice in mu potem takoj pomagajte z drugo matico, če imate katero pripravljeno, če pa je nimate, naj jo izvale same iz pridjane čebelne zalege. Če po treh tednih izrojenc nima zalege, postane trotovec ali trotnjak; kako takega »kurirati«, Vam je gotovo znano, če ne, najdete lahko večkrat v prejšnjih letnikih »Čebelarja«, v današnji številki pa iz prav dobrega članka gosp. Jurančiča »Podatki o zdravljenju trotničnega panja.

— Op. ured.

Raznoterosti.

Rudečo deteljo (inkarnatko), ki je tako izborna za čebelno pašo, kakor tudi za živinsko klajo, je čas sejati zdaj med ajdo. Seme se dobi v prodajalni Jos. Kordina v Ljubljani, glej inserat v današnji številki.

„**Za ture** pomaga med z rženo moko zmešan“. Nekako tako sem bral nekoč v „Čebelarju“. Teden pred letošnjim sv. Jožefom se mi je začel delati eden na nosu. Na sv. Jožefa dan namenjen sem bil obiskat našega gospoda urednika, da bi se bil priučil kaj v čebeloreji. Vsak si lahko domišljuje moje skrbi zaradi okraska v sredini obraza, ki je bil vsak dan večji. Bolečin že kar ne omenjam. „Vsi ljudje, vse vedo“, sem si mislil in začel sem med in rženo moko vkup mečkati, da mi je bilo skoraj vroče. Popoldan „ofrajhal“ sem svoj „šoln“ prav radodarno s to zmesjo, se podal v posteljo in glej čudo: Drugo jutro sta bila že dva tura in sicer eden odprt in drugi dozorel. Pa naj kdo reče, da ne pomaga!

Fr. Hr.

Kako si predstavljajo ljudje čebelice. Pri čebelarski razstavi na Dunaju je bil med drugimi tudi nek panj v bližini čebelnjaka „Slovenskega čebelarskega društva“. Navadno vsak pošiljatelj v varstvo ljudstva na panj napiše, kar se mu zdi potrebnega, n. pr. „Žive čebele“, „Solnce škoduje“ „Kedar je vroče, z vodo škropiti“ itd. Imenovani panj je imel napis: „Vorsicht, t. j. pozor, kar velja seveda za tiste osebe, katere imajo s čebelami med vožnjo opraviti in sicer v oziru, da se živalica ne vznemirja in premetuje. Toda nek dunajski „gigerl“ je pogruntal drugo. Ko je zagledal napis, rekel je svoji spremljevalki: „Glej! te so pa hudobne, le beživa hitro proč, predno naju katera zagleda“.

Fr. Hr.

Poročilo

v odborovih sejah, katere so se vršile po zadnjem občnem zboru.

(Poroča A. Bukovic).

I. seja. 1. marca 1903. l.

Navzoči: predsednik gosp. Fr. Črnagoj, odborniki gg.: Babnik, Bukovic ter urednik društvenega glasila Rojina.

Predsednik otvori sejo ter izjavi, da sprejme izvolitev predsednikom ter obžaluje, da mu v preteklem letu ni bilo mogoče toliko v prid društva delovati, kolikor je bil dolžan z ozirom na svoje častno mesto, obljubi pa, da hoče v bodoče vse svoje moči posvetiti društvu in se tako pokazati vrednega zaupanja, ki mu ga je izkazal občni zbor, izvolivši ga zopet predsednikom.

Na to se preide na dnevni red:

1. konstituiranje odbora:

Predsednik predlaga, da se voli blagajnikom gosp. Babnik in tajnikom gosp. Bukovic. Sprejeto!

Isti predlaga nadalje, naj se vložijo na pripravljavni odbor mednarodne razstave na Dunaju prošnja, da ta stori primerne korake za znižano vožnjo po železnici ob priliki razstave. Tudi sprejeto!

Na to je sledil razgovor v prošnjah, ki naj bi se odposlale v svrhu podpor za udeležitev prej omenjene razstave ter se sklenilo, da se odpošljejo prošnje na deželni odbor kranjski, poljedelsko ministrstvo ter trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani.

Seja se je potem zaključila.

II. seja. 8. marca 1903. l.

Navzoči: gg. Črnagoj, Rojina, Babnik in Bukovic.

Predsednik otvori sejo in obžaluje, da podpredsednik gosp. Žnideršič ni prisoten, kajti on lahko — kot pripoznani „praktikus“ — marsikaj dobrega omeni in nasvetuje.

Za tem naznani, da so se prošnje, kakor je bilo v zadnji seji določeno, oddale ter prečita odgovor na prošnjo, katera se je vposlala dunajskemu osrednjemu društvu.

To društvo se je obrnilo do glavnega vodstva južne železnice — pa brez uspeha.

Nato preide k dnevnemu redu.

Sledila je prav živahna debata o udeležitvi slovenskega čelarskega društva na mednarodni razstavi na Dunaju in posledica je bila, da se je sklenilo:

1. da postavi slovensko čebelarstvo svoj čebeljak in se pooblasti gosp. urednik, da preskrbi vse potrebno.

2. da se odpošlje prošnja na direkcijo južne železnice na Dunaju, v kateri se naj povdarja, da se te za slučaj znižane vožnje udeleži večje število čebelarjev razstave in

3. naj se pozovejo društveniki, da se izjavijo po izidu 3. številke „Čebelarja“ glede predmetov, katere nameravajo razstaviti in koliko jih reflektuje na vožnjo za polovično ceno na Dunaj.

Nato je zaključil predsednik sejo.

III. seja. 19. marca 1903. l.

Navzoči: gg. Črnagoj, Rojina, Babnik, Bučar, Bukovic.

Na dnevnem redu je bilo med drugim zopet posvetovanje o razstavi. Vrhutega pa je imel odbor posvetovanje zaradi premenitve tiskarne, ki naj bi prevzela tisk „Čebelarja“.

Došla je namreč neka ponudba v stvari, vsled katere naj bi se tisk „Čebelarja“ preložil iz Ljubljane v Kranj. Po daljši debati in ko je podal gosp. predsednik še nekaj osebnih pojasnil, sklenilo se je, da naj izvršuje vsa tiskarska dela tudi v bodoče tiskarna Blasnikovih naslednikov.

Nadalje se je sklenilo:

1. da se da nekemu dopisniku mala remuneracija.

2. da se odpošlje, kakor je bilo na občnem zboru sklenjeno, prošnja na deželni šolski svet,

3. da sestavi društveni tajnik tabelo, na podstavi katere namerava slovensko čebelarstvo izvršiti stvarno statistiko, in končno

4. da se v vseh slovenskih časnikih povabi čebelarje k pristopu v naše društvo.

Seja se je potem zaključila.

IV. seja. 29. marca 1903. l.

Navzoči: gg. Črnagoj, Babnik, Bukovic, Rojina.

Na dnevnem redu samo čebelarska razstava na Dunaju.

V. seja. 5. aprila 1903. l.

Navzoči: gg. Črnagoj, Babnik, Bučar, Bukovic, Rojina.

Pri tej seji se je zopet nadaljevalo s posvetovanjem o razstavi. Sklenilo se je tudi iz podpore od ministrstva za razstavo povrniti stroške nekaterim udom, ki žele razstavo obiskati.

VI. seja. 22. aprila 1903. l.

Navzoči: gg. Črnagoj, Bučar, Bukovic, Rojina.

Poročal je urednik o razstavi in kako je napolnil društveni čebelnjak, ki ga je društvo postavilo na Dunaju. Natančneje o tem o podporah, ki jih je društvo dobilo za razstavo, o stroških, ki jih je imelo društvo z razstavo, in dr. poročalo se bo na prihodnjem občnem zboru.

Vabilo na čebelarski shod,

ki se vrši konec avgusta **v prostorih ljudske šole v Šmartnem pri Kranju.**

Predavala se bode anatomija, življenje in razvoj čebele; to predavanje bodo pojasnjevale fotografične slike z projekcijskim aparatom.

Druga predavanja bodo obsežala: Čebelarska orodja, čebelarjeva opravila spomladi, poleti in jeseni, čebelarjenje v kranjskem, avstrijskem, nemškem in francoskem panju, vzgojo matic, narejenje umetnih rojev, bolezni čebel, med in vosek.

Obljubili so predavanja dosedaj gg.: A. Jarc, profesorski cand. za naravoslovje, I. Lampe, pater in urednik.

Natančni vspered in dan shoda se naznani v avgustovi številki.

K obilni udeležbi vabi

urednik.

Listnica uredništva.

Gosp. P. P. v T. pri Lj.: Stiskalnico dobite kar naravnost iz Mokronoga, kjer jo rab zdej več udov. — Gosp. J. P. v Š. pri Slovgr.: Pri gosp. J. Bilcu v Il. Bistrici. — Gosp. M. B. pri M. n. poleg L.: Na Vaše vprašanje zvedeli bodeite potrebno iz posebnega članka, ki ga prinese »Čebelar« v kratkem. — Gosp. J. E. v T.: Ali ste zvedeli, kje je ostal topilnik? — Gosp. J. C. v V. D. (Dolenjsko): V Vašem kraju se bo nemški panj (gerstungovec) gotovo dobro obnesel. — Gosp. A. P. v Z.: Na Vaše vprašanje Vam odgovori 5. številka letošnjega »Čebelarja« na strani 88. — Gosp. J. Št. v S.: Smo morali za to številko odložiti, torej prihodnjič! — Gosp. J. J. v A. pri sv. A.: Prosimo uljudno za poročilo o čebelarskem tečaju pri Vas in naznanila, kaj ste ukrenili pri zborovanju. — Tej številki je pridjana »Zbirka čebelarskih izrazov«, po katerih naj se blagovolijo cenjeni sotrudniki v prihodnje ravnati. Tu so zbrani vsi izrazi, ki so se rabili v dosedajnem slovenskem čebelarskem slovstvu. Med narodom pa se nahaja še na stotine izrazov, katere rabijo štajerski, koroški, primorski in kranjski čebelarji, in da se ta zbirka popolni, se prosijo vsi, ki se za stvar zanimajo, naj zbirajo čebelarske izraze, kaj jih še ni v sedanjem slovarčku in pošljejo uredniku, da se potem to pristvo narodno blago izda v posebni knjižici.

Čebele kupuje M. Ambrožič v Mojstrani na Gorenjskem. — **Prodaja** pa isti umetno satovje iz pravega čistega voska.

Semena od rudeče detelje

(inkarnat), esparsete in vseh drugih vrst medunošnih cvetlic, prodaja
Jos. Kordin v Ljubljani.

➡ Pravi čebelni vosek ➡

kupuje vsako množino po visoki ceni

Fr. Schupeutz

v Ljubljani.

≡ Deščice za okvirje ≡

natančno prirezane 6 mm debele, 25 mm široke, 100 m nefrankovane 2 K pošilja

Alojzij Mrevlje,

žagar v Čepovanu pri Gorici.

—≡ Cenjena naročila izvršujem točno in solidno. ≡—

Udnina (1 gld.) in reklamacije naj se pošiljajo gospodu I. N. Babnik-u v Ljubljani, dopisi in članki za list pa uredniku „Slovenskega Čebelarja“ Frančišku Rojini, nadučitelju v Šmartnem pri Kranju.